

سارا طاهری

خبرنگار گروه دانشگاه

سراهای نوآوری در دانشگاه آزاد تلاش دارند تا بازار ارتباط تنگاتنگ داشته باشند و نقش موثری در اقتصاد محلی ایجاد کنند به همین علت تمام سراها

دانشگاه

«فره‌یختگان» بررسی کرد

سه‌م ایران از تجارت گیاهان دارویی: یک درصد

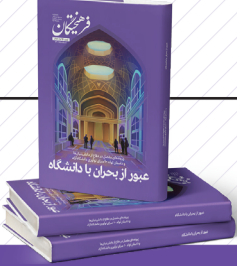
سراهای نوآوری در دانشگاه آزاد تلاش دارند تا بازار ارتباط تنگاتنگ داشته باشند و نقش موثری در اقتصاد محلی ایجاد کنند به همین علت تمام سراها

دارای موضوعات مناسب و کار محوری هستند. در ویژه‌نامه‌های با عنوان «عبور از بحران با دانشگاه» به داستان ۱۰ سرای نوآوری مطرح در دانشگاه آزاد

پرداخته‌ایم. یکی از این داستان‌ها در خصوص سرای نوآوری گیاهان دارویی است که در دانشگاه آزاد واحد خوراسگان مستقر است. در این گزارش به بخش‌هایی

اگر علاقه‌مند به تهیه ویژه‌نامه‌های روزنامه‌فره‌یختگان هستید به شماره زیر پیامک بزنید

۰۹۹۶۰۴۶۶۱۸۹

صنعت گیاهان دارویی رنگ دانش‌بنیان گرفت

دانشگاه است؛ حوزه‌ای که مزیت دیگر این واحد دانشگاهی برای ورود به حوزه گیاهان دارویی محسوب می‌شود. ۲۹ رشته در مقاطع دکتری تخصصی، کارشناسی ارشد و کارشناسی در دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان با گیاهان دارویی مرتبطند که از آنها می‌توان به آگرو-تکنولوژی -فیزیولوژی گیاهان زراعی، تغذیه دام، ژنتیک و به‌نژادی گیاهی، علوم باغبانی- فیزیولوژی و اصلاح گل و گیاهان داروی، علوم دامی- تغذیه دام، علوم و مهندسی باغبانی -اصلاح بیوتکنولوژی، علوم و مهندسی باغبانی- فیزیولوژی تولید و پس از فناوری و... اشاره کرد.

۴۱ دستگاه مجهز برای نوآوری در صنعت گیاهان دارویی

ازجمله دیگر توانمندی‌های واحد اصفهان در تاسیس سرای نوآوری گیاهان دارویی، می‌توان به دستگاه‌ها و تجهیزات موجود در دانشگاه اشاره کرد که با استفاده از این تجهیزات در نوآوری در صنعت گیاهان دارویی پرداخته‌اند. در این واحد ۴۱ دستگاه آزمایشگاهی مرتبط با گیاهان دارویی وجود دارد، به‌طور مثال دستگاه GC-MSS کمک می‌کند که تک‌تک اجزای جداشده براساس خاصیت جرمی با دقت بالایی شناسایی شوند یا کاربرد دستگاه PCR در آزمایشگاه این واحد تکثیر هدفمند قطعه‌ای از ژن است.

وجود گلخانه‌های تحقیقاتی، مرکز تحقیقات و مرکز رشد واحد اصفهان دارای مجموعه گلخانه است که با برنامه‌ریزی انجام‌شده در مدت زمان مشخص که در طرح کسب‌وک‌ار آمده به سرای نوآوری گیاهان دارویی اختصاص می‌یابد. مرکز تحقیقات گیاهان دارویی در واحد اصفهان وابسته به معاونت علوم پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی هم ازجمله مراکز مهم این واحد در جهت توسعه‌صنعت گیاهان دارویی است و می‌تواند به‌عنوان یک پشتیبان قوی از اهداف سرای نوآوری حمایت کند، همچنین ایجاد مرکز رشد گیاهان دارویی و حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان در این زمینه از اهداف بلندمدت دانشگاه در زمینه سرای نوآوری گیاهان دارویی حکایت دارد.

قلب سرای نوآوری گیاهان دارویی در واحد اصفهان تشکیل شد

این ظرفیت‌ها، تجهیزات و امکانات باعث شده مسئولان دانشگاه آزاد حوزه گیاهان دارویی را به واحد اصفهان (خوراسگان) بسپارند و یکی از سراها از میان ۵۰ سرای نوآوری خود را به این زمینه اختصاص دهند. حالا مسئولان این دانشگاه با آگاه بودن از پتانسیل کشورمان در حوزه گیاهان دارویی می‌خواهند یک بازار طلای سبز در کشور ایجاد کنند و قلب این سرا را هم در استان اصفهان و واحد خوراسگان تشکیل دادند. مسئولان واحد اصفهان هم برای توسعه صنعت گیاهان دارویی و ایجاد یک بازار فناوری از این حوزه، شرکت‌های دانش‌بنیان خود را فراخوانده تاپازل بازار فناوری را کامل و حرکت در ریل دانش‌بنیانی وتحقق اقتصاد دانش‌بنیان کشور را تسهیل کنند.

از سازمان غذا و دارو با دامپزشکی یا صنعت، معدن و تجارت مجوز دارند.

درآمد شرکت‌های شما از سال ۱۳۹۸ چقدر بوده است؟ دانشگاه آزاد از این درآمد منتفع می‌شود یا سهمی به دانشگاه اختصاص نمی‌دهید؟
در تفاهنامه و قراردادهای پذیرش، اجاره داریم. سازمان بخشنامه‌ای برای بحث همکاری با شرکت‌های فناوری و دانش‌بنیان دارد. در این بخشنامه ۱۰ مدل همکاری تعریف شده‌است. از این ۱۰ مدل حدود چهار، پنج مدل را اجزا کرده‌ایم؛ اجاره یا روبالتی یا مجموعه اجاره و روبالتی است.
بیشتر روی این مدل کار کرده‌ایم. فکر می‌کنم آنچه از مجموعه درآمدی تاکنون به سازمان اعلام کرده‌ایم، ۱۰ میلیارد و ۵۰۰ هزار تومان بوده است.

سال گذشته در حوزه گیاهان دارویی، ۴۲ هزار و ۴۰۰ تان واردات به ارزش ۸۷ میلیون دلار داشتیم. اگر نرخ ارز را به قیمت ۳۰ هزار تومان در سال گذشته حساب کنیم، این اتفاق باعث خروج حدوددوهمزار و ۶۰۰ میلیارد تومان سرمایه از کشور شده است. در سراهای نوآوری گیاهان دارویی، چه کاری می‌توانید انجام دهید تا از ارزی در این سطح جلوگیری کند؟
بسیاری از تیم‌های ما روی بحث تولیدبذر گیاهان دارویی متمرکز شده‌اند. متأسفانه بذرسازی از گیاهان دارویی ایران درحال انقراض است، به‌همین دلیل مجبور شدیم‌بها بسیاری از گیاهان دارویی را وارد کنیم، همچنین یک‌سری از گیاهان دارویی‌مان جزء بخش‌هایی هستند که در حوزه منابع طبیعی قرار می‌گیرند. آنها هم نیاز به تکثیر اصولی دارند، بر همین اساس با استفاده از تکنیک‌های کشت بافت در این حوزه نیز ورود کرده‌ایم. همچنین حوزه‌هایی را مدنظر قرار داده‌ایم تا بتوانیم بخش‌هایی را به‌صورت حفاظت‌شده؛ هم در تولیدبذر گیاهان دارویی و هم از طریق کشت بافت برای تولیدپایه‌های تکثیرری گیاهان دارویی داشته‌باشیم. ان‌شاء‌الله‌خیلی از گیاهان دارویی که دسترسی به آنها سخت بوده یا متأسفانه درحال انقراض هستند، توسط این روش‌ها دوباره به تکثیر انبوه خواهند رسید و در تولید وارد می‌شوند تا دیگر نیاز به واردات بسیاری از گیاهان دارویی نداشته‌باشیم.

رئیس سرای نوآوری گیاهان دارویی دانشگاه آزاد واحد اصفهان (خوراسگان):

تاکنون ۲۸۵ محصول تولید کرده‌ایم

آیا اولین مرکز رشد دانشگاه آزاد مرکز رشد واحد اصفهان بود؟

بله، دانشگاه آزاد از سال ۱۳۸۳ در حوزه تجاری‌سازی ورود کرد و اولین مرکز رشد در کل دانشگاه آزاد، مرکز رشد دانشگاه آزاد واحد اصفهان بود. مراکز رشد، مسیر خود را طی کرده واین مراکز در دانشگاه آزاد و کشور توسعه پیدا کردند. می‌توان گفت تا سال ۱۳۹۸ به بلوغی در حوزه مراکز رشد در کشور رسیدیم. در واقع از سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۹۸ ادبیات فناوری در دانشگاه آزاد شکل گرفت، البته جای یک‌سری از تیم‌ها و موارد در دانشگاه آزاد خالی بود.

جای چه مواردی خالی است؟

به‌طورمثال شتاب‌دهنده‌ها ومدارس عالی‌مهارتی در دانشگاه‌آزاد شکل‌نگرفته‌بودند. حوزه‌های پارک‌های فناوری را بسیار کم در دانشگاه آزاد داشتیم و حوزه تجاری‌سازی مانیز کم‌رنگ بود، به همین دلیل دکتر پهلرانچی در سال ۱۳۹۸ سرای نوآوری و بازار فناوری را شکل دادند و ادبیاتش را وارد سیستم دانشگاه آزاد کردند. جای آیت‌هایی که خالی بود در سراها پر و تکمیل می‌شود، مثلاً مرکز رشد تخصصی گیاهان دارویی در دانشگاه آزاد واحد اصفهان داشتیم. ما مجوز راه‌اندازی این مرکز تخصصی را سال ۱۳۸۸ از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی گرفتیم، وسال ۱۳۹۷ موفق شدیم مجوز قطعی مرکز رشد گیاهان دارویی را از وزارت بهداشت بگیریم، پس ما مرکز رشد تخصصی گیاهان دارویی داشتیم.

سراغ سرای نوآوری گیاهان دارویی برویم. دلیل انتخاب سرای نوآوری گیاهان دارویی برای واحد خوراسگان چه بود؟

اینجا بحث خاص خودش را دارد. از سال ۱۳۸۸ مرکز رشد تخصصی گیاهان دارویی

هیچ ایرانی‌ای نیست که نام شهر اصفهان را بشنود و یاد سی‌وسه پل

نیفتند. در پس‌زمینه ذهنی همه ما یک تصویر از این پل در شب‌روی زنده‌روی که دیگر نیست، جا خوش کرده است؛ شهری که قدمتش بسیار بیشتر از حکمرانی صفویه در آن است و براساس برخی منابع به دوره پیشدادیان می‌رسد. یکی از جلوه‌های علمی این روزگار در این منطقه کهن، دانشگاه آزاد اسلامی است که از آبان ۱۳۶۶ یکی از بزرگ‌ترین و بهترین واحدهای خود را در مرکز ایران ساخته است. حالا ۳۵ سال از عمر دانشگاه آزاد واحد اصفهان می‌گذرد؛ واحدی که در بخش شرقی شهر اصفهان و در منطقه تاریخی خوراسگان واقع شده است. روز سوم آبان سال ۶۶ بود که تاسیس واحد اصفهان به تصویب هیات‌امانی دانشگاه رسید و از دوم بهمن همان سال با پذیرش ۵۱۰ دانشجو در چهار رشته تحصیلی کار خود را آغاز کرد و اکنون با حدود ۴۰۰ عضو هیات‌علمی و سه‌هزار و ۷۰۰ اسنادمذعو ۳۲ هزار دانشجو از واحدهای پیشرو در حوزه فناوری است. اما از تعداد دانشجویان و اعضای هیات‌علمی این واحد دانشگاهی که گذر کنیم با نگاهی به پتانسیل‌ها و مزیت‌های این واحد دانشگاهی متوجه زیرساخت‌های آن برای توسعه کشاورزی و به‌خصوص گیاهان دارویی می‌شویم.

دانشکده کشاورزی با ۳ هزار دانشجو

دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه آزاد اسلامی اصفهان (خوراسگان) در سال ۱۳۶۶ با دو رشته زراعت و اصلاح نباتات و علوم دامی در مقطع کارشناسی شروع به فعالیت کرد و هم اکنون داری ۹ رشته در مقطع کارشناسی (مهندسی آب، علوم باغبانی، علوم دامی، علوم خاک، فضای سبز، گیاه پزشکی، صنایع غذایی، محیط‌زیست، زراعت و اصلاح نباتات) و هشت رشته در مقطع کارشناسی ارشد شامل علوم باغبانی (شش گرایش بیوتکنولوژی-فیزیولوژی و اصلاح درختان میوه، گل و گیاهان زینتی، گیاه دارویی و ادویه‌ای و عطری، فیزیولوژی پس از برداشت محصولات باغی، فیزیولوژی و اصلاح سبزی) حشره‌شناسی، خاک‌شناسی (دو گرایش پیدایش و رده‌بندی خاک، شیمی و حاصلخیزی) زراعت، اصلاح نباتات، علوم دامی (سه‌گرایش تغذیه، اصلاح نژاد، فیزیولوژی) صنایع غذایی، محیط‌زیست (آموزش محیط‌زیست، شیمی محیط‌زیست) و در مقطع دکتری خاک‌شناسی (چهار گرایش) حشره‌شناسی، زراعت، اصلاح نباتات و علوم دامی است. در این دانشکده با احتساب دانشجویان بین‌الملل حدود سه‌هزار دانشجو درحال تحصیلند و حدود ۴۰ عضو هیات‌علمی حضور دارند. در تمام این سال‌ها نیز حدود هفت‌هزار دانشجو از این دانشکده فارغ‌التحصیل شده‌اند. این دانشکده برای مقابله با روش تئوریزه آموزش در حوزه کشاورزی، فعالیت خود را بر فضاسازی و ایجاد محیط عملیاتی متمرکز کرده است؛ دانشکده‌ای که حتی از دانشکده‌های کشاورزی دانشگاه‌های دولتی هم یک سرورگردن بالاتر است.

۲۹ رشته مرتبط با حوزه گیاهان دارویی

گیاهان دارویی از گرایش‌های کارشناسی ارشد رشته باغبانی در این

بذر بسیاری از گیاهان دارویی ایران درحال انقراض است. « این جمله‌ای است که کارمان صفوی، رئیس سررای نوآوری گیاهان دارویی دانشگاه آزاد واحد اصفهان (خوراسگان) به «فره‌یختگان» می‌گوید. خبری که اهمیت راه‌اندازی سرای نوآوری گیاهان دارویی در دانشگاه را پررنگ‌تر می‌کند. به گفته او ۲۸۵ محصول در این سرای نوآوری تولید شده که ۱۷۵ مورد از این تعداد از سازمان غذا و دارو با دامپزشکی یا صنعت، معدن و تجارت مجوز دارن و به‌فروش می‌رسند. ادامه این گفت وگورا بخوانید.

به‌عنوان سوال نخست توضیحی درباره سرای نوآوری ارائه کنید.

سال ۱۳۹۸ بود که طبق دستور دکتر پهلرانچی، بنا شد یک‌سری سرای نوآوری در دانشگاه آزاد با محوریت راه‌اندازی بازار فناوری تاسیس شود. نظر ایشان این بود که بازار فناوری در کشور شکل بگیرد. محوریت بازار فناوری نیز ایجاد سراهای نوآوری دانشگاه آزاد اسلامی بود که در اولویت قرار گرفت. موضوع مهم درخصوص این سراها، این بود که بتوانند به‌عنوان بازوهای تخصصی عمل کنند. تفاوت سراهای نوآوری با اکثر حوزه‌هایی که تاکنون در دانشگاه آزاد اسلامی داشته‌ایم، عملکرد تخصصی آنها در حوزه فناوری و تجاری‌سازی به‌شمار می‌فت. در واقع بنا شد سراها در حوزه‌ای تخصصی ورود کنند؛ این اصل جریان تاسیس سراهای نوآوری بود.

در ادامه گفتند برای راه‌اندازی سررای نوآوری باید چه بخش‌هایی داشته باشیم؟ حوزه‌هایی به‌هم مرتبط می‌شود تا بتوانیم یک‌سری تخصصی ایجاد کنیم و چند سرا کنلر یکدیگر بتوانند یک بازار فناوری را شکل بدهند. در نهایت تصمیمی از چند سرای تخصصی ایجاد می‌شود که به تاسیس بازار فناوری منجر خواهد شد. در این زمینه دیدند یک‌سری از استان‌ها پتانسیل‌ها و زمینه‌های خاصی دارند که بتوانند سراهای تخصصی راه‌اندازی کنند تا بازار فناوری تشکیل شود. بازار فناوری درحقیقت «کشوری» است. سراهای نوآوری می‌توانند واحدی و استانی باشند. شکل‌گیری مجموعه سراهای نوآوری تخصصی در واحدها و استان‌ها، بازار فناوری دانشگاه آزاد اسلامی را شکل می‌دهد؛ این نظر کلی و اصلی دکتر پهلرانچی است که سال ۱۳۹۸ در قالب بخشنامه ابلاغ کرد.